

PAIN D. J. & PIENKOWSKI M. W. (eds.). 1997. *Farming and Birds in Europe: The Common Agricultural Policy and its Implications for Bird Conservation*. Academic Press, London. ISBN 0-12-544280-7. p. 436. Prijs £ 65,-.

De intensivering van de landbouw, gestimuleerd door de Europese landbouwpolitiek, is niet bepaald bevorderlijk geweest voor de vogels van het agrarische landschap. De rij van vogelsoorten die het alleen al in eigen land bepaald niet voor de wind gaat, wordt steeds langer. *Farming and Birds in Europe* gaat in op de ontwikkelingen binnen de Europese Unie. De eerste vier hoofdstukken handelen over de invloed van de Europese landbouwpolitiek op landschap en milieu. Hierna volgt een serie bijdragen uit diverse lidstaten, waarbij vooral de hoofdstukken over het extensieve grondgebruik in Spanje zeer de moeite waard zijn. Na 1986, het jaar van toedreding tot de EU, is de intensivering van veeveelt en akkerbouw ook in Spanje op gang gekomen. Eeuwenoude vormen van landgebruik staan hierdoor onder druk. De bespreking blijft niet beperkt tot een constatering van wat er allemaal is mis gegaan of dreigt mis te gaan. Gepleit wordt voor ruime toepassing van de subsidieregeling waarbij niet de opbrengst het subsidiebedrag bepaalt, maar de oppervlakte van de landerijen. Van belang zijn ook de bijdragen over klauwierien in Frankrijk, weidevogels in Nederland en de Cirlgors in Zuid-Engeland. In het laatste hoofdstuk worden opmerkingen gemaakt over de mogelijke uitbreiding van de EU met Oost-Europese landen. Bezorgheid wordt uitgesproken over het ontbreken van een strategie waarbij de natuurwaarden van waardevolle agrarische landschappen in Oost-Europa behouden kunnen blijven.

Farming and Birds in Europe is een belangrijk boek dat een goed inzicht geeft in de huidige landbouwproblematiek. Gelet op vormgeving en illustraties is de prijs beslist aan de hoge kant. Was het niet mogelijk om met een EU-subsidie dit belangrijke boek tegen een lagere prijs wat aantrekkelijker uit te geven? – Jelle van Dijk

BUISSINK F. & DE GROOT E. 1997. *Kieviten, Ransuilen en andere vogels*. Schuyt & Co, Haarlem. 40 p. Prijs f 24,50.

“Dat is nou het mooie van ons land: overal zie je vogels”. Met deze opgewekte zin begint *Kieviten, Ransuilen en andere vogels*. Deze opgewektheid is het gehele boek door te beluisteren: “vogels zijn machtig interessante beesten” en “een prachtvondst is een schedel van een dode vogel” zijn hiervan voorbeelden. In zestien hoofdstukken waarin vrijwel alle facetten van een vogel(leven) aan bod komen, zoals de in- en uitwendige bouw van de vogel, het fenomeen van eieren leggen, snavel- en pootvormen, trek, nestkasten en voederplanken wordt de jonge lezer op een wervelende wijze opgeleid tot een all-round vogelaar. De illustraties van Ewoud de Groot maken het boek zeer levendig. Een aanrader voor kinderen tot c. 10 (12?) jaar. – Anne-Marie Blomert

SIRUGUE D. 1996. *Les oiseaux en Morvan*. Parc naturel régional du Morvan, Saint-Brisson. ISBN 2.9509791.1.4. p. 64. Prijs onbekend.

De Morvan is een bosrijk gebied dat tot 900 m hoogte reikt en gelegen is tussen Dijon en Nevers. Het is een geliefd wandelgebied, ook voor veel Nederlanders. Dit aantrekkelijk uitgegeven boekje is vooral bestemd voor toeristen met belangstelling voor de natuur, wat onder meer blijkt uit het ook opnemen van de Duitse, Engelse, Nederlandse en Italiaanse vogelnamen. Vrijwel alle vogelsoorten die te zien zijn, worden in korte informatieve teksten behandeld. Een dikke veldgids meenemen is ook niet echt nodig want elke soort is afgebeeld met een aardige tekening en een kleurenfotootje. Aan het einde worden 24 korte en lange wandelingen beschreven, steeds voorzien van een kaartje met vogelsymbolen. Waarom verschijnen dergelijke aardige boekjes niet in ons land? In gebieden als Zuid-Limburg, Veluwe en Drenthe moet zo iets toch ook haalbaar zijn? – Jelle van Dijk

VAN DEN BRINK H., VAN DIJK A., VAN OS B. & VENEMA P. 1996. *Broedvogels van Drenthe*. Van Gorcum, Assen. 480 p. ISBN 90.232.3181.3. Prijs f 55,-.

Het samenstellen van regionale avifauna's nam in de jaren 1965-85 een hoge vlucht. Werden regionale overzichten voor die tijd samengesteld door het louter bijeen brengen van alles wat bekend was, na 1965 werd eerst doelgericht onderzoek verricht. Opvallende publicaties uit die periode zijn o.a. *Avifauna van Midden-Nederland* (1971), *Vogels van de Grote Rivieren* (1979), *Randstad en Broedvogels* (1981) en *Vogels van Drenthe* (1982).

Dat er reeds na veertien jaar een nieuwe provinciale avifauna van Drenthe verschijnt, komt vooral doordat het onderzoek in Drenthe niet stagneerde na het uitbrengen van *Vogels van Drenthe*. De betrokkenheid van de provinciale overheid bleef groot en het tijdschrift *Drentse Vogels* bleek een stimulerend en samenbindend element. Tekenend voor de continuïteit in dit verband is dat de namen van de schrijvers van 1982 ook op het omslag van het boek uit 1996 prijken. Toch moet dit nieuwe boek niet als een aangevulde herdruk van *Vogels van Drenthe* worden beschouwd. Werden in het eerste boek alle soorten jaarrond onder de loep genomen, nu gaat het uitsluitend over de verspreiding van de broedvogels.

De bespreking per soort wordt vooraf gegaan door het hoofdstuk “Broedvogels en hun biotopen”. Gelukkig komt hierin geen uitgebreide classificatie van broedvogelgezelschappen met behulp van het programma Twin-span voor zoals in *Broedvogels van Noord-Holland* (1990) en *Broedvogels van Zeeland* (1994). De schrijvers onderscheiden een aantal duidelijke biotopen en noemen daarbij de kenmerkende soorten. Welke soorten kenmerkend kunnen worden genoemd, wordt bepaald door “eigen kennis en literatuur”. Met die eigen kennis is een degelijk, goed leesbaar hoofdstuk ontstaan, verlicht met tabellen, grafieken en 22 landschapsfoto's in kleur. Het hoofdstukje “Broedvogels van dorpen en steden”, waarin de jaarlijkse inventarisatie van Exloo terecht veel aandacht krijgt, sluit hier mooi bij aan.

Bijna driekwart van het boek wordt in beslag genomen door de soortbesprekingen. De tekst gaat in op verspreiding (over het voorkomen in Niedersachsen wordt ook steeds iets gezegd), biotoop en aantalsontwikkeling in de periode 1966-94. Bij vrijwel elke soort is een prachtige verspreidingskaart opgenomen. Bij veel soorten is gekozen voor stippen op een ondergrond waarbij met kleur de ligging van bossen, heidevelden, grote woonkernen en waterlopen is aangegeven. Alleen de ruimverspreide, talrijke soorten hebben een kaart gekregen waarbij de dichtheid per 100 ha met kleuren is aangegeven en de onderlegger alleen de woonkernen laat zien. Verder is steeds een cirkeldiagram met de biotoopvoorkeur en een staafdiagram met de aantalsontwikkeling in ZW-Drenthe opgenomen. Als extraatje is vaak een lijndiagram met de BMP-index van Drenthe in de periode 1984-94 toegevoegd. Het geheel wordt verluchtigd met vogeltekeningen en kleurenfoto's die alle in Drenthe zijn gemaakt.

Twee breed opgezette karteringen binnen 20 jaar maken het mogelijk goed zicht te krijgen op de veranderingen in de Drentse vogelwereld. Het meest opvallend is de sterke toename van een aantal bosvogels (o.a. Bosuil, Boomklever, Glanskop). Deze ontwikkeling wordt toegeschreven aan het ouder worden van de boscomplexen,

maar ook aan de inhaalslag die heeft plaatsgevonden nadat de geïsoleerde ligging van de boswachterijen na de eerste vestigingen geen rol van betekenis meer speelde. Ondanks de halvering van het aantal Paapjes vormt de Drentse populatie nog bijna driekwart van de gehele Nederlandse populatie. Ook soorten als Grauwe Klauwier, Wulp, Geoorde Fuut, Bonte Vliegenvanger en Wintertaling komen relatief gezien veel voor.

Broedvogels van Drenthe neemt in de tweede generatie streekavifauna's een belangrijke plaats in en mag voorbeeldig genoemd worden wat betreft de presentatie van gegevens. – Jelle van Dijk

Verder ontvangen:

BEZZEL E. & GÖRNER M. (eds.) 1996. *Acta ornithoecologica*, Jena 3, band 3. (Tijdschrift dat eens per jaar verschijnt).

VAN DEN BRINK B., BILSMA R. G. & VAN DER HAVE T. M. (eds.) 1997. *European Swallows *Hirundo rustica* in Botswana*. WIWO rapport 56, Zeist.

Actualiteiten

Nieuw: Tijdschrift "Steltlopers"

De Nederlandse Steltloper Werkgroep (NSWG) is een vrijwilligersorganisatie met de doelstelling "het bestuderen en beschermen van in Nederland broedende, doortrekkende en overwinterende steltlopers". Op een studiedag is dit voorjaar het eerste nummer gepresenteerd van het tijdschrift *Steltlopers*, dat de opvolger is van *NSWG Nieuws*. Op 70 pagina's (A5-formaat) komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Verslag binnenlandmonitoring 1994 door Gerrit Gerritsen
- Verslag van de steltloper tellingen in Flevoland in de herfst van 1996 door Peter Krijnen
- Scholeksters als graadmeters door Bruno Ens
- De broedbiologie van de Watersnip in Giethoorn-Wanneperveen door Obe Brandsma
- Vogels op plas-dras percelen in Waterland door Frank Visbeen
- Simultaantelling van vogels op geïnundeerde bollen velden in Noord-Holland door Ruud van Beusekom en Ruud Brouwer
- Broedende en doortrekkende Scholeksters rond Oldenzaal door Holmer Vonk
- Bijzonder voedselgedrag van een Kievit door Marc van Houten
- Oproepen over Wulpen en Rosse Grutto's door Christian Both en over Wulpen door Gerrit Gerritsen

Er zijn pentekeningen opgenomen van Jos Zwartz, Peter Krijnen en Thijmen de Groot. Belangstellenden kunnen zich abonneren door f 10,- over te maken op *postbank 1663602 t.n.v. NSWG te Zwolle*. Het tijdschrift wordt dan direct opgestuurd.

